
MONOGRAFIE PRAWNICZE

OPODATKOWANIE
SPÓŁEK OSOBOWYCH

AGNIESZKA SOBIECH

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

AGNIESZKA SOBIECH • OPODATKOWANIE SPÓŁEK OSOBOWYCH

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Grzegorz Klich

ZMIANA UMOWY W SPRAWIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO

Małgorzata Sieradzka

**CHARAKTER PRAWNY POSTĘPOWANIA I RODZAJE
ROZSTRZYGNIEĆ WYDAWANYCH W POSTĘPOWANIU
W SPRAWACH PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH ZBIOROWE
INTERESY KONSUMENTÓW**

Konrad Jan Marciniak

**MORSKIE ZASOBY GENETYCZNE W PRAWIE
MIĘDZYNARODOWYM**

Sebastian Koczur

**AKSJOLOGIA ODPOWIEDZIALNOŚCI MATERIALNEJ
PRACOWNIKA**

Marcin Kamiński

**MECHANIZM I GRANICE WERYFIKACJI
SĄDOWOADMINISTRACYJNEJ A NORMY PRAWA
ADMINISTRACYJNEGO I ICH KONKRETYZACJA**

Andrzej Olsz

UMORZENIE PROCESU CYWILNEGO

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

OPODATKOWANIE SPÓŁEK OSOBOWYCH

AGNIESZKA SOBIECH

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2016

Wydawca: Natalia Adamczyk

Recenzja: prof. dr hab. Andrzej Gomułowicz

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Ekonomiczny
w Poznaniu ze środków Narodowego Centrum Nauki,
przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2011/01/D/HS5/02294

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2016**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-8920-2

ISBN e-book 978-83-255-8921-9

*Men may put on the habiliments of a partnership
whenever it advantages them to be treated as partners
underneath, although in fact it may be a case
of „The King has no clothes on” to the sharp eyes of the law.*

Felix Frankfurter

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XIX
Akty prawne	XXXIII
Interpretacje organów podatkowych	XXXVII
Orzeczenia	XLIII
Wstęp	XLIX
Rozdział I. Wpływ konstrukcji spółek osobowych na ich wybór jako formy prowadzenia działalności gospodarczej	1
1. Charakterystyka poszczególnych typów spółek osobowych	1
1.1. Wprowadzenie	1
1.2. Spółka jawna	3
1.3. Spółka partnerska	6
1.4. Spółka komandytowa	8
1.5. Spółka komandytowo-akcyjna	12
1.6. Spółka cywilna	16
1.7. Wspólne przedsięwzięcie	20
1.8. Podsumowanie	22
2. Podmiotowość podatkowa spółek osobowych	23
2.1. Wprowadzenie	23
2.2. Podmiotowość podatkowa	24
2.3. Spółki osobowe jako podatnicy poszczególnych podatków	28
2.3.1. Podatki dochodowe	28
2.3.2. Podatki pośrednie	32
2.3.2.1. Podatek od towarów i usług	32
2.3.2.2. Podatek akcyzowy	36
2.3.3. Podatek od czynności cywilnoprawnych	38
2.3.4. Podatek od nieruchomości	39
2.4. Podsumowanie	41
3. Opodatkowanie dochodów z tytułu uczestnictwa w spółkach osobowych	43
3.1. Wprowadzenie	43
3.2. Zasady ogólne opodatkowania dochodów uzyskiwanych ze spółek osobowych	44

3.3. Opodatkowanie wspólników spółki jawnej podatkiem zryczałtowanym	56
3.4. Opodatkowanie spółek komandytowo-akcyjnych	58
3.5. Opodatkowanie odsetek od udziału kapitałowego	62
3.6. Wynagrodzenie za prowadzenie spraw spółki	63
3.6.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	65
3.6.2. Podatek od towarów i usług	67
3.7. Podsumowanie	70
4. Wpływ treści umowy spółki na ocenę skutków podatkowych zdarzeń w spółce	71
4.1. Wprowadzenie	71
4.2. Zawarcie umowy spółki	72
4.3. Postanowienia umowne mające wpływ na opodatkowanie	74
4.3.1. Przedmiot działalności spółki	74
4.3.2. Wniesienie wkładów	75
4.3.3. Ogół praw i obowiązków w spółce	76
4.3.4. Zasady partycypacji w zyskach i stratach	76
4.3.5. Zasady likwidacji spółki	78
4.4. Zmiany umowy spółki – skutki podatkowe	79
4.5. Stosowanie przepisów o cenach transferowych do umów spółek osobowych	80
4.5.1. Dokumentacja podatkowa	88
4.6. Podsumowanie	90
5. Odpowiedzialność wspólników spółek osobowych za zobowiązania podatkowe	91
5.1. Uwagi wstępne	91
5.2. Odpowiedzialność w prawie prywatnym	92
5.3. Odpowiedzialność w prawie podatkowym	94
5.3.1. Odpowiedzialność wspólników jako osób trzecich	94
5.3.2. Decyzja o odpowiedzialności podatkowej osób trzecich	99
5.3.3. Zakres odpowiedzialności	101
5.4. Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe spółki przekształcanej	106
5.5. Podsumowanie	109
Rozdział II. Skutki podatkowe zdarzeń związanych z tworzeniem i funkcjonowaniem spółek osobowych	111
1. Opodatkowanie wkładów wnoszonych do spółek osobowych i wycofywanych z tych spółek	111
1.1. Wprowadzenie	111
1.2. Wkłady pieniężne	113
1.3. Wkłady niepieniężne	114

Spis treści

1.4. Podatki dochodowe	118
1.4.1. Amortyzacja wkładów	122
1.5. Podatek od czynności cywilnoprawnych	124
1.6. Podatek od towarów i usług	125
1.7. Wycofanie wkładu ze spółki	129
1.7.1. Zwrot części wkładów wspólnikowi będącemu osobą fizyczną	130
1.7.2. Zwrot części wkładu wspólnikowi będącemu osobą prawną	132
1.8. Podsumowanie	136
2. Opodatkowanie umów zawieranych pomiędzy wspólnikiem spółki osobowej a spółką	137
2.1. Wprowadzenie	137
2.2. Skuteczność umowy	138
2.3. Sposób rozliczania przychodów i kosztów	141
2.3.1. Odmienne skutki dla spółki cywilnej	144
2.4. Kwalifikacja do źródła przychodów	145
2.5. Ceny transakcyjne	146
2.6. Podsumowanie	148
3. Problemy spółek rodzinnych	148
3.1. Wprowadzenie	148
3.2. Praca wspólników i członków rodziny na rzecz spółki	149
3.3. Podróże służbowe członków rodziny wspólników	154
3.4. Świadczenia członków rodziny na rzecz spółki	155
3.5. Odpowiedzialność członków rodziny wspólnika	156
3.5.1. Odpowiedzialność małżonka wspólnika	156
3.5.2. Odpowiedzialność członków rodziny	158
3.6. Podsumowanie	159
4. Dokapitalizowanie spółki osobowej	160
4.1. Wprowadzenie	160
4.2. Dopłaty	160
4.2.1. Podatek dochodowy	162
4.2.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych	166
4.3. Wpłaty na kapitał zapasowy	168
4.4. Darowizny na rzecz spółki	171
4.5. Pożyczki	172
4.5.1. Podatek dochodowy	173
4.5.1.1. Niedostateczna kapitalizacja	180
4.5.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych	181
4.5.3. Podatek od towarów i usług	182
4.6. Podsumowanie	184

Rozdział III. Zakończenie działalności w ramach spółki, likwidacja spółki, przekształcenie – skutki podatkowe	187
1. Skutki podatkowe wystąpienia wspólnika z osobowej spółki handlowej i zbycia ogółu praw i obowiązków w spółce	187
1.1. Wprowadzenie	187
1.2. Skutki podatkowe wystąpienia ze spółki	190
1.3. Skutki podatkowe zbycia ogółu praw i obowiązków w podatkach dochodowych	194
1.4. Skutki zbycia w innych podatkach	197
1.5. Podsumowanie	198
2. Śmierć wspólnika spółki osobowej – problemy prawnopodatkowe spadkobierców	199
2.1. Wprowadzenie	199
2.2. Skutki śmierci wspólnika na gruncie KSH	199
2.3. Odpowiedzialność spadkobiercy za zobowiązania wynikające z przyjęcia spadku	202
2.4. Skutki śmierci spadkodawcy w prawie podatkowym	206
2.5. Podsumowanie	216
3. Likwidacja spółki osobowej – wybrane problemy podatkowe	216
3.1. Wprowadzenie	216
3.2. Skutki likwidacji w podatkach dochodowych	219
3.3. Skutki likwidacji spółki w podatku od towarów i usług	229
3.4. Podsumowanie	233
4. Sukcesja spółki osobowej w drodze darowizny	234
4.1. Wprowadzenie	234
4.2. Zalety umowy darowizny	234
4.2.1. Podatek od spadków i darowizn	237
4.2.2. Skutki zawarcia umowy darowizny w pozostałych podatkach	239
4.2.2.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	239
4.2.2.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych	240
4.2.2.3. Podatek od towarów i usług	241
4.3. Podsumowanie	242
5. Skutki podatkowe przekształcenia spółek	243
5.1. Wprowadzenie	243
5.2. Przekształcenie spółki na gruncie KSH	243
5.3. Następstwo prawne w prawie podatkowym	248
5.3.1. Sukcesja NIP	251
5.4. Przekształcenie spółki w prawie bilansowym	251
5.5. Przekształcenie spółki w podatkach dochodowych	253
5.5.1. Zagadnienia ogólne	253

Spis treści

5.5.2. Rozliczanie straty podatkowej	256
5.5.3. Zasady amortyzacji	257
5.5.4. Niepodzielone zyski	259
5.6. Skutki przekształcenia spółki w podatku od czynności cywilnoprawnych	263
5.7. Skutki przekształcenia w podatku od towarów i usług	267
5.8. Podsumowanie	268
Zakończenie	269
Indeks rzeczowy	277

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

AkcyzaU	ustawa z 6.12.2008 r. o podatku akcyzowym (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 752 ze zm.)
AkcyzaU z 2004 r.	ustawa z 23.1.2004 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. Nr 29, poz. 257 ze zm.)
Dyrektywa 2006/112/WE	dyrektywa Rady 2006/112/WE z 28.11.2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.Urz. UE L 347, s. 1 ze zm.)
Dyrektywa 2008/7/WE	dyrektywa Rady 2008/7/WE z 12.2.2008 r. dotycząca podatków pośrednich od gromadzenia kapitału
EwidPodU	ustawa z 13.10.1995 r. o zasadach ewidencji identyfikacji podatników i płatników (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 476 ze zm.)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 380 ze zm.)
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822)
KRO	ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.)
KRSU	ustawa z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 687 ze zm.)
KSH	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1578 ze zm.)
OrdPod	ustawa z 29.8. 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.)
PCCU	ustawa z 9.9.2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 223 ze zm.)
PDOfizU	ustawa z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.)
PDOPrU	ustawa z 15.2.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1888 ze zm.)

PodLokU	ustawa z 12.1.1991 o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 716 ze zm.)
PrWiPrzem	ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1410 ze zm.)
PSPDarU	ustawa z 28.7.1983 r. o podatku od spadków i darowizn (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 205 ze zm.)
RachU	ustawa z 29.9.1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1047 ze zm.)
SwobDziałGospU	ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1829)
VATU	ustawa z 11.3.2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 710 ze zm.)

2. Czasopisma, publikatory

AC	Amicus Curiae
ALR	Alabama Law Review
AUILR	American University International Law Review
AUL	Acta Universitatis Lodziensis, Folia Iuridica
AUNC	Acta Universitatis Nicolai Copernici
AUWr	Acta Universitatis Wratislaviensis
BAS	Biurowe Analizy Sejmowych
BIFD	Bulletin for International Fiscal Documentation
DP	Doradca Podatnika
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
Gl.	Glosa
GLR	Georgia Law Review
GP	Gazeta Prawna
HBTLJ	Houston Business and Tax Law Journal
JEBH	Journal of Economic and Business History
JI	Juridica International
Jur. Pod.	Jurysdykcja Podatkowa
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KPPubl	Kwartalnik Prawa Publicznego
LLALR	Loyola of Los Angeles Law Review
M.P.	Monitor Polski
MoP	Monitor Prawniczy
MoPod	Monitor Podatkowy
MPH	Monitor Prawa Handlowego
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Pal.	Palestra

Wykaz skrótów

PCz	Prawa Człowieka
PiP	Państwo i Prawo
POP	Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PPLiFS	Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych
PPod.	Przegląd Podatkowy
PPPod	Przegląd Prawa Podatkowego
PPPubl.	Przegląd Prawa Publicznego
Pr. Gosp.	Prawo Gospodarcze
Pr. i Pod.	Prawo i Podatki
Pr. Sp.	Prawo Spółek
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
R. Pr.	Radca Prawny
Rej.	Rejent
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Rzeczp.	Rzeczpospolita
SP	Studia Prawnicze
SPP	Studia Prawa Prywatnego
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego
TRP	Toruński Rocznik Podatkowy
TTM	Taxes the Tax Magazine
Zb.Orz.	Zbiór Orzeczeń
ZNAE	Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie
ZNPWSZ	Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Prawnicze
ZNUŁ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego
ZNUMK	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
ZNUSz	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego
ZNUŚ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Śląskiego
ZNUWr	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego

3. Organy orzekające

ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości (obecnie TSUE)
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny

Wykaz skrótów

NSA(7)	Naczelny Sąd Administracyjny w składzie siedmiu sędziów
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SN(7)	Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów
SO	Sąd Okręgowy
TK	Trybunał Konstytucyjny
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

4. Inne skróty

art.	artykuł
cyt.	cytowany (-a, -e)
dec.	decyzja
dot.	dotyczy
IMF	International Monetary Fund
IS	Izba Skarbowa
jw.	jak wyżej
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
m.in.	między innymi
MF	Minister Finansów
n.	następny (-a, -e)
Nb	numer brzegowy
niepubl.	niepublikowany
np.	na przykład
Nr	numer
orz.	orzeczenie
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
pkt	punkt
por.	porównaj
post.	postanowienie
poz.	pozycja
pr. zbior.	praca zbiorowa
r.	rok
RM	Rada Ministrów
rozp.	rozporządzenie
s.	strona (-y)
S.A.	spółka akcyjna
S.K.A.	spółka komandytowo-akcyjna
sp. z o.o.	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
sp.j.	spółka jawna

Wykaz skrótów

sp.k.	spółka komandytowa
t.	tom
t.j.	tekst jednolity
tj.	to jest
tzw.	tak zwany (-a, -e)
uchw.	uchwała
UE	Unia Europejska
ust.	ustęp
uw.	uwaga
uzas.	uzasadnienie
w zw.	w związku
wyr.	wyrok
z.	zeszyt
zd.	zdanie
ze zm.	ze zmianami
zob.	zobacz
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wykaz literatury

- Adamiak B., Borkowski J., Mastalski R., Zubrzycki J.*, Ordynacja podatkowa. Komentarz, Wrocław 2016
- Aślanowicz M.*, Instytucja spółki partnerskiej w wybranych europejskich systemach prawnych a prawo polskie, PS 1999, Nr 10
- Aślanowicz M.*, Spółka partnerska, Warszawa 2004
- Babiarz S., Dauter B., Gruszczyński B., Hauser R., Kabat A., Niezgodka-Medek M.*, Ordynacja podatkowa. Komentarz, Warszawa 2015
- Babiarz S., Mariański A., Nykiel W.*, Ustawa o podatku od spadków i darowizn. Komentarz, Warszawa 2010
- Babiarz S.*, Następstwo prawne spadkobierców w orzecznictwie sądownoadministracyjnym (wybrane zagadnienia), POP 2006, Nr 3
- Babiarz S.*, Spadek i darowizna w prawie cywilnym i podatkowym, Warszawa 2010
- Babiarz S.*, Znak towarowy: zdolność aportowa i zdolność amortyzacyjna, Szczecin 2015
- Balodis K.*, Contractual Aspects of Formation and Composition of Commercial Partnerships, JI 2005, Nr X
- Bandzmer M.*, Kwalifikacja podatkowoprawna korporacyjnych podmiotów zagranicznych, MoP 2013, Nr 9
- Bandzmer M.*, Status spółek osobowych w międzynarodowym prawie podatkowym, Warszawa 2015
- Bartosiewicz A.*, Jak opodatkować sprzedaż majątku po likwidacji firmy, Rzeczp. z 3.1.2011 r. – dodatek Podatki i Rachunkowość
- Bartosiewicz A.*, Prowadzenie działalności gospodarczej – status podatnika VAT. Komentarz praktyczny, <http://www.podatki.abc.com.pl/czytaj/-/artykul/prowadzenie-dzialalnosci-gospodarczej-8211-status-podatnika-vat>*Bartosiewicz A.*, VAT. Komentarz, Lex/el. 2014
- Bartosiewicz A.*, Zwolnienie dla aportów nie oznacza, że wcześniej były opodatkowane, Rzeczp. z 4.1.2011 r.
- Bartosiewicz A., Kubacki R.*, Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Komentarz, Warszawa 2011
- Bernat R.*, Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych – wybrane aspekty podatkowe, ZNPWSZ 2015, Nr 14
- Bieniak J., Bieniak M., Nita-Jagielski G.*, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2014